

Att vara statligt anställd

DU ARBETAR I MEDBORGARNAS TJÄNST

Du har som statligt anställd både rättigheter och skyldigheter samt särskilda förmåner. Här får du reda på vilka dessa är.

Att arbeta statligt innebär att vi utför verksamhet som tillämpar de lagar och förordningar som den svenska regeringen och riksdagen beslutat om. Varje myndighet arbetar utifrån ett regleringsbrev.

I det årliga regleringsbrevet anger regeringen de uppdrag som den vill att Lunds universitet ska utföra samt finansiering av verksamheten för det kommande året.

Värdegrund

Det finns en gemensam värdegrund för hela den statliga sektorn som utgår ifrån lagar och förordningar. Den gemensamma värdegrunden för statsanställda bygger på sex principer:

- Demokrati: All offentlig makt utgår från folket.
- Legalitet: Den offentliga makten utövas under lagarna.
- Objektivitet, saklighet och likabehandling: Alla är lika inför lagen. Myndigheter och domstolar ska behandla alla lika.
- Fri åsiktsbildning: Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning.
- Respekt: Den offentliga makten ska utövas med respekt för människors frihet och lika värde.
- Effektivitet och service: Verksamheten ska bedrivas så billigt och med så hög kvalitet som möjligt med givna resurser.

Offentlighetsprincipen

I statlig förvaltning gäller offentlighetsprincipen. Detta innebär att allmänhet och massmedia har rätt att kunna ta del av allmänna handlingar, med undantag för sekretessbelagda uppgifter.

Som statligt anställd har du yttrande- och meddelarfrihet. Din yttrandefrihet innebär att du har rätt att berätta om verksamheten för journalister och andra så länge det inte rör sekretessbelagda uppgifter. Meddelarfriheten innebär att myndigheten inte får efterforska vem som lämnat uppgifter till massmedia.

Rättssäker myndighetsutövning

Rättssäkerhet är grundläggande för all statlig verksamhet. Medborgarna måste kunna lita på att besluten som fattas vid myndigheter grundar sig på de lagar som gäller. De måste också vara säkra på att alla behandlas lika inför lagen och att myndigheter är sakliga och opartiska i sina bedömningar och beslut.

Du är därför skyldig att följa regler om jäv och regler om bisysslor.

Regler om jäv

Regler om jäv garanterar att handläggningen hos myndigheten präglas av objektivitet och saklighet. Du som handlägger ett ärende är jävig om saken till exempel angår dig själv eller någon närstående person.

Ett annat exempel på när du är jävig är om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för dig själv eller någon närstående till dig. Det finns fler tillfällen då du kan vara jävig.

Bisysslor

Regler om bisysslor finns i

- lagen om offentlig anställning (LOA),
- anställningsförordningen (AF),
- högskolelagen och i
- andra författningar som gäller statsanställda.

Därutöver finns det regler i de statliga kollektivavtalen. Om du är lärare är du alltid skyldig att anmäla bisyssla. Övriga anställda är endast skyldiga att anmäla bisyssla om arbetsgivaren begär det.

Rättigheter som statligt anställd

Semester

Du har rätt till betald semester redan första året du arbetar inom myndigheten. Åldern avgör hur många semesterdagar du har. Tänk på att stämna av med din chef innan du ansöker om semester.

Ledigheter

Du kan göra läkarbesök och akuta tandläkarbesök på betald arbetstid. Det finns även möjlighet att vara ledig med lön vid vissa andra tillfällen. Det kan till exempel handla om nära anhörigs begravning. Tänk på att stämna av med din chef när du behöver vara ledig.

Föräldraledighet, föräldrapenningtillägg, vård av sjukt barn

Du kan som statligt anställd få en kompletterande ersättning från myndigheten – så kallat föräldrapenningtillägg – under högst 360 dagar då du tar ut föräldrapenning. Detta innebär att du kan få en ersättning som motsvarar 90 procent av din lön.

När du behöver vara ledig för vård av barn kan du som statligt anställd, om du tjänar över Försäkringskassans takbelopp, få en kompletterande ersättning på den inkomst som ligger över taket under 10 dagar per år.

Sjukdom

Om du blir sjukskriven under en längre period kan du som statligt anställd få en kompletterande ersättning utöver sjukpenning. Myndigheten kompletterar sjukpenning från Försäkringskassan under dag 15–365 till cirka 90 procent av inkomsten.

Du kan också få ersättning i samband med sjukdom som exempelvis viss ersättning för

- läkarbesök,
- besök hos sjukgymnast eller
- om du blir inlagd på sjukhus.

Du kan även få ersättning för vissa läkemedel som omfattas av högkostnadsskyddet.

Arbetskada

Du som statligt anställd kan ha rätt till ersättning från Försäkringskassan om du skadar dig till och från arbetet samt under arbetstid.

Statligt anställda har dessutom kompletterande ersättning genom Avtal om ersättning vid personskada, PSA, via AFA Försäkring. Det kan gälla såväl inkomstförlust, sveda och värk, sjukvårdskostnader, invaliditet som dödsfall.

Försäkringar

Som statligt anställd omfattas du av arbetsskadeförsäkring och tjänstegrupplivförsäkring. Om du reser på uppdrag av universitetet omfattas du av en tjänstereseförsäkring. Vid utlandsstationering med URA-kontrakt omfattas du av en särskild utlandsförsäkring (URA-försäkring).

Tjänstepension

Det är din arbetsgivare som betalar in pengar till din statliga tjänstepension (tjänstepensionsavtalet PA 03). Den statliga tjänstepensionen består av tre delar:

- förmånsbestämd ålderspension,
- kompletterande ålderspension (Kåpan Tjänste) och
- individuell ålderspension.

Omställningsavtalet

En anställning kan avslutas av olika anledningar. Om du mister ditt arbete på grund av att verksamheten ska minskas gäller Omställningsavtalet för statligt anställda. I vissa fall har du rätt till stöd och hjälp också om din tidsbegränsade anställning upphör.

För nit och redlighet i rikets tjänst

Traditionen började 1803 som en utmärkelse för de statligt anställda som hade visat nit och redlighet. Utmärkelsen i form av medalj, armbandsur i guld eller graverat konstglas kan du få efter att ha arbetat i statlig tjänst under 30 år.

Du kan ha arbetat vid olika arbetsplatser, så länge de är statliga. Särskilda regler gäller om du till exempel skulle pensionera dig innan du arbetat i statlig tjänst i 30 år – då är det 25 år som gäller för att få utmärkelsen.